

Prosedyrearbeid – meningsløst mangfold?

Notat

Bakgrunnsnotat

Februar 2010

 kunnskapssenteret

Bakgrunn: Fagprosedyrer skal være en støtte for helsepersonell i det daglige arbeidet og bidra til god og forutsigbar kvalitet av tjenesten. Antall fagprosedyrer i norske helseforetak og måten de blir produsert på, er ukjent. **Materiale og metode:** Vi gjennomførte en spørreundersøkelse med 25 spørsmål om omfang, kvalitet og koordinering av fagprosedyrer, sommeren 2009. 29 av 30 helseforetak svarte på spørsmålene. **Resultat:** Mer enn 4700 ansatte i norske helseforetak er involvert i utvikling og håndtering av fagprosedyrer. Det totale antallet fagprosedyrer er over 45 000. De fleste foretakene koordinerer ikke prosedyrearbeidet med andre helseforetak. To foretak formidler foretakets praksis over internett. 15 av de 29 foretakene oppgir at de systematisk kvalitetssikrer fagprosedyrene. **Fortolkning:** Det foregår trolig mye dobbeltarbeid knyttet til utvikling av fagprosedyrer ved norske foretak. Prosedyrene blir i regelen ikke delt med andre fagfolk og med befolkningen. Kvaliteten er ofte uviss, og bør undersøkes nærmere.

(fortsetter på baksiden)

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Postboks 7004, St. Olavs plass
N-0130 Oslo
(+47) 23 25 50 00
www.kunnskapssenteret.no
Notat: ISBN 978-82-8121-327-2

Februar 2010

 kunnskapssenteret

(fortsettelsen fra forsiden)

Tittel	Prosedyrearbeid – meningsløst mangfold?
English title	The making of clinical procedures – meaningless diversity?
Institusjon	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Ansvarlig	John-Arne Røttingen, <i>direktør</i>
Forfattere	Øystein Eiring, <i>spesialist i psykiatri, Sykehuset Innlandet</i> Monica Stolt Pedersen, <i>bibliotekar, Sykehuset Innlandet</i> Karin Borgen, <i>prosjektkoordinator Kunnskapssenteret</i> Gro Jamtvedt, <i>avdelingsdirektør Kunnskapssenteret</i>
ISBN	978-82-8121-327-2.
Prosjektnr	577
Rapporttype	Bakrunnsnotat
Antall sider	11
Oppdragsgiver	Klinikere i helseforetak
Nøkkelord	Kunnskapsbasert praksis, Prosedyre, Helseforetak, Samarbeid,
Sitering	Eiring Ø, Pedersen MS, Borgen K, Jamtvedt G. Prosedyrearbeid – meningsløst mangfold? Notat fra Kunnskapssenteret 2010. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, 2010.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fremskaffer og formidler kunnskap om effekt av metoder, virkemidler og tiltak og om kvalitet innen alle deler av helsetjenesten. Målet er å bidra til gode beslutninger slik at brukerne får best mulig helsetjenester. Senteret er formelt et forvaltningsorgan under Helsedirektoratet, uten myndighetsfunksjoner. Kunnskapssenteret kan ikke instrueres i faglige spørsmål.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Oslo, februar 2010

Sammendrag

Bakgrunn

Fagprosedyrer skal være en støtte for helsepersonell i det daglige arbeidet og bidra til god og forutsigbar kvalitet av tjenesten. Antall fagprosedyrer i norske helseforetak og måten de blir produsert på, er ukjent.

Materiale og metode

Vi gjennomførte en spørreundersøkelse med 25 spørsmål om omfang, kvalitet og koordinering av fagprosedyrer, sommeren 2009. 29 av 30 helseforetak svarte på spørsmålene.

Resultater

Mer enn 4700 ansatte i norske helseforetak er involvert i utvikling og håndtering av fagprosedyrer. Det totale antallet fagprosedyrer er over 45 000. De fleste foretakene koordinerer ikke prosedyrearbeidet med andre helseforetak. To foretak formidler foretakets praksis over internett. 15 av de 29 foretakene oppgir at de systematisk kvalitetssikrer fagprosedylene.

Fortolkning

Det foregår trolig mye dobbeltarbeid knyttet til utvikling av fagprosedyrer ved norske foretak. Prosedyrene blir i regelen ikke delt med andre fagfolk og med befolkningen. Kvaliteten er ofte uviss, og bør undersøkes nærmere.

Innhold

INTRODUKSJON	4
METODE	6
RESULTAT	8
DISKUSJON	12
REFERANSER	15
KEY MESSAGES (IN ENGLISH)	16
VEDLEGG (spørsmålsliste)	

Introduksjon

De regionale helseforetakene (RHF) er eiere av helseforetakene og skal legge til rette for at spesialisthelsetjenestens kjerneoppgaver blir utført. RHFene skal sørge for at minstekrav til kvalitet blir overholdt og at lover og forskrifter følges. Helseforetakene er pålagt å følge internkontrollprinsipper etter Forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten (1). Minstekrav til kvalitet i helsetjenesten kan i mange situasjoner sikres via gode, tilgjengelige prosedyrer og rutiner knyttet til kvalitet. Et helseforetak må i henhold til kravene i ISO 9001:2008, som er en standard for kvalitetshåndtering, ha "en samling prosedyrer som dekker alle hovedprosesser i virksomheten". ISO 9000 definerer prosedyrer som "en angitt fremgangsmåte for å utføre en aktivitet eller en prosess" (2).

Helsetilsynet skiller mellom skriftlige prosedyrer og praksis. "Praksis kan, men trenger ikke alltid være understøttet av skriftlige prosedyrer. Rutiner blir i noen sammenhenger brukt til både å omtale evt. skriftlig dokumentasjon og om praksis. For å unngå uklarhet tilrådes det (...) å bruke begrepene skriftlige prosedyrer og praksis" (3). I norske helseforetak vil prosedyrer som omhandler medisinske og helsefaglige aktiviteter og prosesser kunne ha et eget kapittel i ISO-systemet. Eksempelvis benytter en i Sykehuset Innlandet 27 emneområder. Kategori 17 er "pasientbehandling" og inkluderer de medisinske og helsefaglige prosedyrene.

I denne studien bruker vi begrepet "fagprosedyrer" om prosedyrer som beskriver medisinske og helsefaglige aktiviteter og prosesser. Dette til forskjell fra prosedyrer om for eksempel brannvern, innkjøp eller håndtering av mat. Fagprosedyrer som beskriver aktiviteter er eksempelvis "Innlegging av CVK", "Hjerte-lungeredning". Fagprosedyrer som beskriver prosesser er eksempelvis "Utredning og behandling av ADHD".

Helse- og omsorgsdepartementets oppdragsdokument til Helse Sør-Øst RHF for 2009 fastslo at "Helse Sør-Øst RHF skal i samarbeid med Helsedirektoratet bidra til at innholdet i Helsebiblioteket videreutvikles, herunder bidra til at retningslinjer og prosedyrer utviklet i helseforetakene gjøres tilgjengelig gjennom Helsebiblioteket" (4).

På oppstartsmøtet for Nasjonalt nettverk for fagprosedyrer i april 2009 deltok rundt 50 helsepersonell fra norske helseforetak. Deltakere meldte at arbeidet med fagprosedyrer var mangelfullt koordinert, at det i ulik grad ble kvalitetssikret, og at prosedyrene i liten grad var åpent tilgjengelige.

Vi vet lite om hvordan prosedyrearbeidet i norske helseforetak foregår i dag. Det gjelder både hvem som arbeider med det, hvordan prosedyrearbeidet kvalitetssikres og ikke minst hvordan fagprosedyrerne brukes av helsepersonell i daglig klinisk virksomhet. Formålet med denne undersøkelsen er å kartlegge omfang, kvalitet, koordinering av prosedyreproduksjonen og åpenhet rundt fagprosedyrer i norske helseforetak.

Metode

Hva skiller fagprosedyrer fra kliniske retningslinjer og veiledere? Institute of Medicine definerer kliniske retningslinjer og veiledere som "systematisk utviklede anbefalinger for å støtte fagfolk og pasienters avgjørelser om egnet helsetilbud for bestemte, kliniske situasjoner" (5). En fagprosedyre som er utviklet systematisk, vil falle inn under denne definisjonen.

Vi avgrensner "fagprosedyrer" fra retningslinjer og veiledere gjennom følgende definisjon: *kortfattet, veiledende beskrivelse av aktivitet eller prosess for en bestemt pasientgruppe i en bestemt situasjon, beregnet for direkte bruk i pasientmøtet*. En faglig retningslinje kan skrives om til fagprosedyrer ved å konkretisere og operasjonalisere anbefalte aktiviteter eller prosesser, og fjerne annet innhold i retningslinjen. En faglig *metodebok* definerer vi som en samling av fagprosedyrer.

Spørreundersøkelsen er basert på et skjema med 25 spørsmål. Skjemaet inneholdt ferdige svaralternativer, samt mulighet for utfyllende svar for enkelte av spørsmålene. Spørsmålene handlet om antall, utvikling, kvalitet og deling av fagprosedyrene. Skjemaet ble pilot-testet i forkant av utsendelsen. Alle som skulle intervjues ble kontaktet i forkant på telefon eller sms. I juni 2009 var det 30 helseforetak i Norge. Samtlige fikk tilsendt spørreskjemaet, inkludert sykehusapotekene. Systemeier og systemforvalter med ansvar for kvalitets- og dokumentasjonssystemet i hvert helseforetak, henholdsvis den som har det juridiske ansvaret for systemet, og den som sitter med den daglige driften, ble bedt om å svare.

Informantene svarte ved å fylle ut og returnere spørreskjemaet. Det ble gjennomført tre runder. I tre tilfeller ble svarene gitt over telefon. Undersøkelsen ble gjennomført i juni og juli 2009.

Sykehusapotekene er definert som et helseforetak og er derved en del av denne undersøkelsen.

Tallene er beregnet ut i fra et snitt i de tilfeller eier og forvalter har oppgitt ulikt antall.

Spørsmålene som ble stilt er angitt i tabellen under.

Måles de ansattes bruk av de faglige prosedyrene (antall nedlastninger)?
Blir kvaliteten på innholdet i de faglige prosedyrene vurdert systematisk?
Eksisterer det faglige prosedyrer i foretaket som bare finnes på papir, og ikke elektronisk?
Benytter foretaket rutiner som sørger for at de faglige prosedyrene er tverrfaglige?
Benytter foretaket rutiner som sikrer at de faglige prosedyrene holder høy kvalitet?
Undersøker foretaket om faglig praksis er i samsvar med fagprosedyrene?
Er de faglige prosedyrene som ligger i dokumentasjonssystemet felles for alle avdelinger og enheter i foretaket?
Hvor mange i foretaket gjør i løpet av et år arbeid med de faglige prosedyrene som ligger i dokumentstyringssystemet?
Ligger foretakets faglige prosedyrer tilgjengelig på <i>internett</i> (i motsetning til <i>intranett</i>)?
Er det i foretaket gjennomført en undersøkelse av brukervennligheten i systemet for formidling av faglige prosedyrer?
Fins det enheter i foretaket som legger de faglige prosedyrene inn i andre dokumentasjonssystemer enn det foretaket har bestemt at skal brukes?
Har foretaket fungerende, overordnede fagråd eller lignende faglige organer som generelt bestiller, godkjenner og implementerer faglige prosedyrer?
Er produksjonen av faglige prosedyrer i foretaket koordinert med den produksjonen som gjøres i andre foretak?
Benytter foretaket godkjenningsrutiner for de faglige prosedyrene?
Benytter foretaket informasjonsrutiner for de faglige prosedyrene (varsling om tillegg og endringer)?
Alt i alt, i hvilken grad mener du at foretakets system for formidling av faglige prosedyrer bidrar til økt kvalitet på foretakets faglige praksis?

Resultat

29 av de 30 helseforetak som eksisterte i juni/juli 2009 svarte på undersøkelsen. I alt svarte 26 systemeiere og 29 systemforvaltere.

Omfang

Foretakene brukte seks ulike dokumentstyringssystemer for å forvalte prosedyrer i tråd med lovpålagt internkontroll (1). De seks systemene som var i bruk var EQS, DocMap, EK, eHåndbok, EFQM og QLM. Et foretak oppga "ukjent" system og to oppga en kombinasjon av QLM og "annet". Helse Nord RHF og Helse Midt RHF benyttet ett system hver, henholdsvis DocMap og EQS, mens det i Helse Vest RHF og Helse Sør-Øst RHF ble benyttet flere systemer.

Helseforetakene rapporterte ialt 126 430 prosedyrer. Av disse var 45 965 fagprosedyrer. Fire helseforetak meldte at de ikke kunne oppgi antallet prosedyrer generelt og 12 helseforetak kunne ikke oppgi et estimat for antall fagprosedyrer. Gitt at alle foretak er pålagt å ha skriftlige prosedyrer, er det reelle antallet fagprosedyrer derfor trolig betydelig høyere enn våre tall. Antallet fagprosedyrer i hvert helseforetak varierte fra 150 til 8000. Gjennomsnittlig hadde hvert helseforetak cirka 2500 fagprosedyrer.

Antall prosedyrer totalt			Antall fagprosedyrer	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
0-500	4	15	6	23
501-1000	1	4	0	0
1000 – 5000	9	35	8	31
5000 – 10000	5	19	2	8
> 10000	5	19	0	0
ikke oversikt	2	8	11	30
ikke besvart	2		1	
Besvarte: (100%)	26			

Samlet viste svarene at om lag 4700 ansatte i norske helseforetak årlig var involvert i arbeid med de faglige prosedyrene.

Antall ansatte involvert	Antall	%
20-50	2	7
51-100	8	30
101-200	3	11
201-400	6	22
401-800	5	19
> 800	3	11
Alle	27	100

Koordinering og deling

22 av foretakene som svarte oppga at de ikke koordinerte produksjonen av faglige prosedyrer i foretaket med andre foretak. To helseforetak gjorde sine prosedyrer tilgjengelige over internett. I halvparten av foretakene fantes det prosedyrer som bare eksisterte i papirformat.

Hos 6 helseforetak var fagprosedyrene felles for hele foretaket. På spørsmål om foretakene sørget for at fagprosedyrene var tverrfaglige, var svaret hos 19 foretak ja.

11 av helseforetakene svarte at det var enheter i foretaket som la inn de faglige prosedyrene i andre systemer enn det helseforetaket hadde bestemt skulle være gjeldende kvalitetssystem.

Kvalitetssystemer og implementering

15 av helseforetakene svarte at kvaliteten på de faglige prosedyrene ble vurdert systematisk. 8 oppga at kvaliteten ikke ble vurdert systematisk, mens 3 ikke visste, og 1 foretak ikke besvarte spørsmålet. 19 av foretakene rapporterte at de hadde rutiner som sikret kvaliteten på det faglige innholdet i prosedyrene.

13 av helseforetakene oppga å ha fungerende, overordnede fagråd eller lignende som bestilte, godkjente og implementerte faglige prosedyrer, mens 15 ikke hadde dette. 26 foretak benyttet godkjenningsrutiner for de faglige prosedyrene. 20 foretak hadde informasjonsrutiner for varsling om tillegg og endringer som ble gjort. 7 foretak hadde gjennomført en undersøkelse av brukervennligheten av systemet for formidling av faglige prosedyrer.

22 av foretakene svarte at de undersøkte om faglig praksis var i samsvar med innholdet i fagprosedyrene. 19 systemforvaltere/systemeiere målte ikke de ansattes bruk av de faglige prosedyrene, definert som antall nedlastninger. 9 HFER rapporterte at de målte. I et HF svarte eier ja og forvalter nei på samme spørsmål. Prosentandelene er rapportert som et gjennomsnitt av svarene fra systemforvalter og systemeier.

Systemeier svarte oftere bekreftende på spørsmål om det eksisterte gode rutiner for produksjon, informasjon og enhetlig forvaltning av prosedyrene:

		Systemforvalter i %	Systemeier i %
Måles de ansattes bruk av de faglige prosedyrene (antall nedlastninger)	Måler	32	25
	Måler ikke	68	70
	Ikke svart	0	5
Blir kvaliteten på innholdet i de faglige prosedyrene vurdert systematisk?	Ja	54	50
	Nei	29	40
	Vet ikke	11	10
Eksisterer det faglige prosedyrer i foretaket som bare finnes på papir, og ikke elektronisk?	Ja	50	55
	Nei	39	35
	Vet ikke	7	10
	Ikke svart	4	0
Benytter foretaket rutiner som sørger for at de faglige prosedyrene er tverrfaglige?	Ja	68	65
	Nei	25	30
	Ja/Nei (f.eks i en viss grad)	4	0
	Ikke svart	4	5
Benytter foretaket rutiner som sikrer at de faglige prosedyrene holder høy kvalitet?	Ja	68	65
	Nei	21	10
	Vet ikke	7	20
	Ja/Nei (f.eks i en viss grad)	4	0
	Ikke svart	0	5
Undersøker foretaket om faglig praksis er i samsvar med fagprosedyrene?	Ja	79	85
	Nei	18	5
	Vet ikke	0	5
	Annet	0	5
	Ikke svart	4	0
Er de faglige prosedyrene som ligger i dokumentasjonssystemet felles for alle avdelinger og enheter i foretaket	Ja	21	40
	Nei	32	15
	Ja/Nei (f.eks i en viss grad)	4	0
	Annet *	39	45
	Ikke svart	4	0
Ligger foretakets faglige prosedyrer tilgjengelig på internett (i motsetning til intranett)	Ja	7	5
	Nei	79	90
	Vet ikke	0	0
	Annet	11	5
	Ikke svart	4	0
Er det i foretaket gjennom-	Ja	25	20

ført en undersøkelse av brukervennligheten i systemet for formidling av faglige prosedyrer	Nei	71	70
	Vet ikke	4	5
	Ikke svart	0	5
Fins det enheter i foretaket som legger de faglige prosedyrene inn i andre dokumentasjonssystemer enn det foretaket har bestemt at skal brukes	Ja	39	30
	Nei	61	70
Har foretaket fungerende, overordnede fagråd eller lignende faglige organer som generelt bestiller, godkjenner og implementerer faglige prosedyrer	Ja	46	40
	Nei	54	60
	Ikke svart	0	0
Er produksjonen av faglige prosedyrer i foretaket koordinert med den produksjonen som gjøres i andre foretak	Ja	11	10
	Nei	79	80
	Ikke svart	11	10
Benytter foretaket godkjenningsrutiner for de faglige prosedyrene	Ja	93	90
	Nei	4	5
	Ikke svart	4	5
Benytter foretaket informasjonsrutiner for de faglige prosedyrene (varsling om tillegg og endringer)	Ja	71	85
	Nei	21	15
	Ja/nei	4	0
	Ikke svart	4	0
Alt i alt, i hvilken grad mener du at foretakets system for formidling av faglige prosedyrer bidrar til økt kvalitet på foretakets faglige praksis	Mye	33	40
	Noe	67	60
	Lite	0	0

Diskusjon

I norske helseforetak var det i 2009 omlag 4700 ansatte som i løpet av ett år arbeidet med fagprosedyrer. Totalt hadde foretakene rundt 46 000 fagprosedyrer. To av 29 foretak oppga at de publiserte fagprosedyrene på internett. 20 av foretakene hadde ikke undersøkt brukervennligheten av systemene. 22 foretak koordinerte ikke arbeidet med andre.

Undersøkelsen er foretatt på systemnivå i alle helseforetakene. Den gir et bilde på hvordan helseforetakene jobber med kvalitetssystemer og dokumentstyring på høyeste nivå i helseforetakene. En styrke ved undersøkelsen er at alle unntatt ett av Norges helseforetak har bidratt. I denne sammenheng er det de samlede data for alle helseforetak i Norge som er de mest interessante.

En svakhet ved undersøkelsen er at svarene utgjør respondentens vurdering av situasjonen, og ikke måler situasjonen direkte. I noen tilfeller har systemeier latt systemforvalter svare for seg, og i andre sammenhenger er det usikkert hvem som er definert som systemeier. Det er forskjell på hvordan systemeier og systemforvalter svarer. Både systemeier og systemforvalter har trolig interesse av å fremstille situasjonen som bedre enn den er, ettersom det er disse to som sitter med ansvaret for systemene. Svarene risikerer i så fall å gjenspeile overordnede mål mer enn det faktiske bildet.

Apotekene har i snitt færre prosedyrer enn sykehusene og trekker derfor totalantallet ned.

Tolkning

Funnene tyder på at det foregår mye dobbeltarbeid knyttet til arbeid med fagprosedyrer i Helse-Norge. Det blir utarbeidet et stort antall fagprosedyrer og mange ansatte er involvert. Helseforetakene samarbeider og deler i liten grad prosedyrer og de blir i liten grad gjort tilgjengelige på Internett.

En slik tilgjengeliggjøring av prosedyrer ville gitt pasienter og primærhelsetjeneste mulighet for innsyn i gjeldende praksis. Det enkelte foretak kunne ved å gjenbruke gode prosedyrer fra andre foretak kunne spare ressurser i utvikling og godkjenning av fagprosedyrer.

Internett gir bedre muligheter for å dele og gjenbruke, sammenlignet med den papirbaserte tiden før internett. Koordinering av arbeidet med andre foretak, for eksempel, var tungvint i en tid da prosedyrene befant seg i papirpermer. Det var heller ikke praktisk enkelt å ha én felles prosedyre for flere sykehus. Med internett og muligheten for felles dokumenthåndtering på nett er de gamle begrensningene i tid og rom opphevet, ettersom alle med få tastetrykk har tilgang til samme dokument. Foretakenes prosedyrearbeid kan sies å befinne seg i en teknologisk og organisatorisk mellomfase, der prosedyrene riktignok oftest er elektroniske, men der arbeidsrutinene og den visuelle fremstillingen fortsatt reflekterer begrensninger som eksisterte i papirtiden. Slik kan vi si at arbeidet med fagprosedyrer forholder seg som om ikke-eksisterende begrensninger fortsatt eksisterer. Fagprosedyrene ligger innenfor lukkede systemer på foretakenes intranett, og kan vanskelig deles og koordineres mellom ulike foretak.

En fordel med å utarbeide en prosedyre lokalt i foretakene, er muligheten for lokal forankring, eierskap, og kompetanse. Det forskningsmessige kunnskapsgrunnlaget for fagprosedyrene er imidlertid i stor grad internasjonalt, og krever mye arbeid å innhente lokalt.

Et sentralt helsepolitisk mål i Norge er "likeverdige tjenester". Så lenge ikke fagprosedyrene bygger på et transparent, systematisk innhentet kunnskapsgrunnlag, vet vi ikke om tjenestene er likeverdige.

Bare omlag halvparten av foretakene vurderer kvaliteten på de faglige prosedyrene systematisk. I de tilfeller der kvaliteten blir vurdert, sier ikke undersøkelsen noe om *hvordan* kvaliteten blir vurdert. Det finnes gode internasjonale verktøy for å vurdere kvalitet på fagprosedyrer. Internasjonalt fins det ett, validert verktøy for å vurdere kvaliteten på faglige anbefalinger: AGREE – instrumentet. Dette verktøyet er godt anerkjent i retningslinjemiljøer internasjonalt, og benyttes i Norge av Helsebiblioteket for å vurdere kvaliteten på faglige retningslinjer (6).

Hvilke konsekvenser ville det få om foretakene i større grad la fagprosedyrene på internett? I Norge innhenter Helsetilsynet ved klagesaker hva som er gjeldende prosedyre, som et grunnlag for å se om god praksis i den aktuelle klagesaken ble fulgt. Tilgjengeliggjøring av fagprosedyrer på internett vil gjøre det lettere for pasientene selv å undersøke hva som er/var gjeldende fagprosedyre. En kan lett tenke seg scenarier der pasienter "med prosedyren i hånd" klager på behandlingen.

Anbefalinger

På bakgrunn av funnene er Nasjonalt nettverk for fagprosedyrer og Helsehandboka.no, som legger til rette for deling av fagprosedyrer over internett, opprettet. Nasjonalt nettverk for fagprosedyrer har følgende 4 mål: samarbeide om fagprosedyrer,

øke kvaliteten på fagprosedyrer, bruker internasjonale verktøy og samarbeide internasjonalt og skolere helsepersonell i håndtering av kunnskap. Helsehandboka gir en teknisk plattform for å dele fagprosedyrer, gir minimumskrav for kvalitet og utforming, og praktiske verktøy til bruk i arbeidet.

Referanser

- (1) Forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten, FOR-2002-12-20-1731, Helsedepartementet, (2003).
- (2) Systemer for kvalitetsstyring: NS-EN ISO 9000-serien. Lysaker: I samarbeid med Standard Norge; 2009.
- (3) Helsetilsynet. Landsomfattende tilsyn i 2005 med kommunikasjon i helseforetak som har akuttfunksjon innen gastrokirurgi (magetarmkirurgi) og behandling kreft i fordøyelseskanalen. www.helsetilsynet.no 2006 February 27 [cited 2010 Jan 19]; Available from: URL: www.helsetilsynet.no/templates/ArticleWithLinks_7263.aspx
- (4) Helse- og omsorgsdepartementet. Oppdragsdokument 2009 Helse Sør-Øst. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet; 2009.
- (5) Institute of Medicine. (1990). Clinical Practice Guidelines: Directions for a New Program. M.J. Field and K.N. Lohr (eds.) Washington, DC: National Academy Press. (p.38)
- (6) The AGREE Collaboration. Appraisal of guidelines for research and evaluation (AGREE) instrument. London: The AGREE Collaboration; 2001.

English summary

Background

High-quality clinical procedures and guidelines should support health professionals and contribute to high quality care and reduce practice variation. Methods and quality, as well as coordination and transparency of work concerning electronic, clinical procedures in Norwegian Health Trusts, is questioned.

Materials and methods

We conducted a survey consisting of 25 questions about the extent, quality and coordination of clinical procedures among 30 Norwegian Health Trusts.

Results

29 Health Trusts replied and the results showed that at least 4700 employees in the Trusts are involved in the development and maintenance of clinical procedures each year. The total number of clinical procedures is more than 45 000. Most health trusts do not collaborate or coordinate their work with others. Two Health Trusts publish their procedures on the internet and almost half do not systematically undertake a quality assessment of their procedures.

Discussion.

A lot of duplication of work is probably done in the development and updating of clinical procedures in Norwegian Health Trusts. The procedures are normally not shared among Trusts or among the general population. The quality is often undetermined, and warrants further examination. The extensive work concerning clinical procedures is in urgent need of direction, structure and transparency.

Dato: 08.06.09

Deres ref.:

Vår ref.:

Tlf.dir.:

Spørsmål om faglige prosedyrer:

1. Hvem intervjues:

- a. Systemeier prosedyresystem
- b. Systemforvalter prosedyresystem

2. Navn på den som blir intervjuet (vil ikke bli publisert):.....

3. Navn på foretaket:

4. Hvilket dokumentstyrings-system benytter foretaket for å forvalte prosedyrer i tråd med lovpålagt internkontroll?

Navn på systemet:

5. Er dette systemet elektronisk?

- a. Ja
- b. Nei

6. Hvor mange prosedyrer har foretaket totalt i dette systemet?

- a. Omtrentlig antall:.....
- b. Ikke oversikt

7. Hvor mange *faglige* prosedyrer ligger i dette systemet (*administrative prosedyrer holdt utenom*)?

- a. Omtrentlig antall.....
- b. Ikke oversikt:

8. Måles de ansattes bruk av de *faglige* prosedyrene (antall nedlastninger) ?

- a. Ja Hvis ja: Navn på system som brukes til å måle bruk:.....
- b. Nei

9. Blir kvaliteten på innholdet i de *faglige* prosedyrene vurdert systematisk?

- a. Ja Hvis ja: Metode/r:
- b. Nei
- c. Vet ikke

10. Eksisterer det *faglige* prosedyrer i foretaket som bare fins på papir, og ikke elektronisk?

- a. Ja
- b. Nei
- c. Vet ikke

11. Benytter foretaket rutiner som sørger for at de faglige prosedyrene er tverrfaglige?

- a. Ja
- b. Nei

12. Benytter foretaket rutiner som sikrer at de faglige prosedyrene holder høy kvalitet?

- a. Ja Hvis ja: Rutine/r:
- b. Nei
- c. Vet ikke

13. Benytter foretaket rutiner som sikrer at de faglige prosedyrene blir oppdatert?

- a. Ja Hvis ja: Rutine/r:
- b. Nei
- c. Vet ikke

14. Undersøker foretaket om faglig praksis er i samsvar med fagprosedyrene?

- a. Ja Hvis ja: Type undersøkelse:
- b. Nei
- c. Vet ikke

15. Hvis det i spørsmål 14 er valgt alternativ a:

Meldes avvik gjennom avvikssystemet når praksis ikke samsvarer med de faglige prosedyrene?

- a. Ja
- b. Nei

16. Er de faglige prosedyrene som ligger i dokumentasjonssystemet felles for alle avdelinger og enheter i foretaket?

- a. Ja
- b. Nei
- c. Annet:

17. Hvor mange i foretaket gjør i løpet av et år arbeid med de faglige prosedyrene som ligger i dokumentstyringssystemet?

- a. Mindre enn 20
- b. 20 -50
- c. 50 – 100
- d. 100 – 200
- e. 200 – 400
- f. 400 – 800
- g. Mer enn 800

18. Ligger foretakets faglige prosedyrer tilgjengelig på *internett* (i motsetning til *intranett*) -?

- a. Ja
- b. Nei
- c. Annet:.....

19. Er det i foretaket gjennomført en undersøkelse av brukervennligheten i systemet for formidling av faglige prosedyrer

- a. Ja Hvis ja: Type undersøkelse og hovedkonklusjon:
.....
- b. Nei
- c. Vet ikke

20. Fins det enheter i foretaket som legger de faglige prosedyrene inn i andre dokumentasjonssystemer enn det foretaket har bestemt at skal brukes?

- a. Ja
- b. Nei

21. Har foretaket fungerende, overordnede fagråd eller lignende faglige organer som generelt bestiller, godkjenner og implementerer faglige prosedyrer?

- a. Ja Hvis ja, navn på organ:.....
- b. Nei

22. Er produksjonen av faglige prosedyrer i foretaket koordinert med den produksjonen som gjøres i andre foretak?

- a. Ja
- b. Nei

23. Benytter foretaket godkjenningsrutiner for de faglige prosedyrene?

- a. Ja Hvis ja, beskriv kort rutinen:.....
- b. Nei

24. Benytter foretaket informasjonsrutiner for de faglige prosedyrene –(varsling om tillegg og endringer)?

- a. Ja
- b. Nei

25. Alt i alt, i hvilken grad mener du at foretakets system for formidling av faglige prosedyrer bidrar til økt kvalitet på foretakets faglige praksis:

- a. Bidrar mye
- b. Bidrar noe
- c. Bidrar lite

26. Hva er etter din mening det viktigste å forbedre i produksjon, formidling og bruk av de faglige prosedyrene?

.....